

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Bonitas Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

ARTICULUS I.

De Bonitate, veritate & unitate DEI.

SUMMARI A.

1. Triplex datur perfectio.
2. Quid sit perfectio secundum quid, & simpliciter simplex.
3. Tres conditiones ad perfectionem simpliciter simplicem.
4. Triplex bonitas in rebus.
5. Bonum quomodo diffusivum sui?
6. DEVS optimus omni genere bonitatis.
7. Continet formaliter omnem perfectionem simpliciter simplicem.
8. Diffusivum sui.
9. An creatura cum DEO simul sumpta faciant complexum majus?
10. An DEVS possit creare creaturam perfectissimam?
11. DEVS est maximè unus, quia est suum esse.
12. Multitudo destruit perfectionem.
13. Veritas in DEO reperitur omnibus modis.

§. I.

Bonitas DEI.

- Notandum primò. Dari triplicis generis perfectiones. Nam primò alia sunt simpliciter increata, quæ nulli nisi enti à se possunt competere, ut sunt infinitas, immensitas &c. Alia sunt purè & simpliciter creatæ, ut esse rationale, vegetativum &c. alia in suo proprio formali conceptu abstractant ab ente creato & increato, & utriusque convenire possunt, ut vita, libertas, sapientia, bonitas &c.
- Secundò generis perfectiones dicuntur perfectiones secundum quid, quia in suo formali conceptu important limitationem & exclusionem aliquam perfectionis melioris se, ut esse lapidis excludit esse viventis &c. Primi & secundi generis perfectiones sunt & dicuntur simpliciter simplices. hoc est, ex D. Anselmo Monologii c. 14. *quarum qualibet est melior ipsa, quam non ipsa*, seu cujus formalem rationem enti ut sic melius est habere quam non habere.
- Unitè triplex ad ejusmodi perfectionem conditio requiritur: prima est, ut sit forma realis intrinseca, non consistens in negatione, ente rationis, denominatione extrinseca. Secunda ut in formali, seu explicito conceptu dicat perfectionem, & non præcindat à perfectione, quemadmodum præcindere videtur relatio. Tertia, ut non excludat perfectionem æqualem, aut meliorem se. Sic v. g. vivere est perfectio simpliciter simplex, quia vita est forma realis positiva, dans perfectionem, quæ est excludat aliquam perfectionem minorem se, ut est esse lapidis, non tamen æqualem, aut majorem, ut est ratio scientiæ, bonitatis &c. ideoque enti secundum se melius est vivere, quam careere vitâ.
- Notandum secundò. Bonitatem triplicem inveniri in rebus. Unde est prima bonitas absoluta & fundamentalis, quæ illud bonum dicimus, cui nihil deest ex omnibus ad ejus perfectionem & integritatem in suo genere pertinentibus. Et sic idem

R. P. Metzger, Theol. Schol. Tom. I.

est bonum, quod perfectivum secundum S. D. I. p. q. 4. a. 1. in c. Secunda est bonitas respectiva, seu transcendentalis, quæ est convenientia cum appetitu & voluntate, eamque consequitur appetitus. Tertia est bonitas moralis propria naturæ intellectuali, estque rectitudo & conformitas ad regulam rectæ rationis, quæ ut reperta in actibus liberis est actualis, in habentibus est habitualis, & quandoque justitia vel sanctitas appellatur.

Notandum tertio. Bonum, præterquam quòd sit in se ipso perfectum, etiam esse perfectivum aliorum, ex quo dicitur *diffusivum sui*, idque vel effectivè, tribuendo esse alteri; vel formaliter, attrahendo & alliciendo appetitum. His positus sit.

Conclusio. DEUS est per essentiam summum bonum, summeque bonus & perfectus omni genere bonitatis (2.) ideoque continet omnem perfectionem simpliciter simplicem formaliter, alias verò tantum eminenter (3.) estque vel maximè diffusivus suæ bonitatis.

Prima pars probatur. Nam vel est sensus de bonitate absolutâ; & hoc ipso quòd DEUS est ens à se, suum esse, & actus purus essentialiter exclusivus omnis potentialitatis & limitationis, est in se perfectissimus. Vel est sensus de bonitate morali, & sic iterum ex eo, quòd DEUS est formalissimè suum esse, tam est per essentiam indefectibilis à recta regula operandi, quàm est indefectibilis à se ipso, ut indicatur Luc. 1. *Nemo bonus nisi solus DEVS*. Levit. 19. *Sancti estote, quia ego sanctus sum, Dominus Deus vester*, & II. 6. *Sanctus sanctus, sanctus*. Vel tertio est sensus de bonitate respectiva, & sic iterum DEUS seu essentia per essentiam exiens & infinite intelligibilis est suum ipse primum volutum, & tam suus, quàm cujuslibet naturæ rationalis finis ultimus, quippe quæ aliunde quàm DEI visione & fruitione nequit latari.

Secunda pars significatur. Ex. 33. ubi DEUS Moyli sui ostensionem promittens, *ostendam tibi*, inquit, *omne bonum*, ideoque D. August. in illud pl. 49. *Pulchritudo agri mecum est, quid enim, inquit, cum illo non est? cum illo ager, cum illo species terræ, cum illo spectus cali, cum illo omnia volatilia, quia ipse omnia*. Et ratio principaliter delimitur ex ratione entis à se per essentiam: quia essendi plenitudo includit omnem perfectionem (quæ libet enim perfectio est quoddam esse) sed ex ratione entis à se & per essentiam DEUS est ipsa plenitudo essendi, sicut & actus purus, infinitus, causa omnis perfectionis, eamque proin vel formaliter, vel eminenter, præcontinet, ergo.

Quòd autem perfectiones secundum quid non contineantur in DEO formaliter, ratio est: quòd illa dicantur in DEO contineri formaliter, quæ DEUM formaliter denominant, sed solæ perfectiones simpliciter simplices eundem formaliter denominant: est quippe formaliter sanctus, justus, vivens, &c. DEO quoque tribuendum quòd melius est, sed illas perfectiones formaliter habere, est melius, quàm non habere formaliter, ergò. Atqui per-

G

per-

CONCLUSIO I. *DEVS est maxime unus S. D.*
 q. 9. a. 3. & 4. Ratio eisdem est primò. Idem
 formaliter est in DEO principium, quo est DEUS,
 & quo est hic DEUS: ergo DEUS maxime est unus.
 Antec. constat ex dictis: quia esse DEI est natura
 ipsius, & ipse est suum esse. Consequentia proba-
 tur. Per quod aliquid formaliter est immultiplica-
 bile & indivisum, per illud principium est maxime
 unum: sed natura DEI per suum esse, quo constituitur
 natura DEI, etiam constituitur hæc natura immul-
 tiplicabilis: ergo hoc ipso debet esse maxime una.

Ratio petitur secundò ex infinitate divinæ per-
 fectionis, quæ destrueretur per multiplicationem
 Deorum. Nam si darentur plures Dii, differrent ab
 invicem. Vel ergo id, in quo differrent, esset per-
 fectio, vel imperfectio. Si imperfectio, hoc ipso
 non essent infinite perfecti; si perfectio; jam unus
 non haberet omnem perfectionem, quam haberet
 alter; adeoque rursus non essent infinite perfecti.

CONCLUSIO II. *DEVS est summe verus.*
 Ratio est: quia veritas triplici modo potest accipi
 primò quòd sit conformitas dicti ad mentem &
 conceptum dicentis, estque veritas in dicendo:
 Secundò quòd sit conformitas intellectus ad rem
 cognitam, quæ est veritas in cognoscendo: a tertio,
 quòd sit conformitas rei cognitæ ad intel-
 lectum cognoscentem, & est veritas in essendo.
 Sed omnibus istis modis DEUS est summe verus,
 & quidem primò in dicendo, quia fallere non po-
 test, ut ex instituto probant Theologi in tractatu
 de fide. Secundò etiam in cognoscendo & essendo,
 prout ipse indicat Jo. 14. de se dicens: *ego sum
 via, veritas, & vita*: Nam nulla est major conformi-
 tas rei cognitæ cum intellectu divino, quam sit
 suæmet essentia, seu objecti connaturalissimi; hæc
 quippe est conformitas summa identitatis, cum ut
 ex S. D. supra vidimus, in ipso intellectus & intel-
 lectum, hoc est, essentia cognita, sint idem omni-
 bus modis. Unde etiam est summa conformitas
 sui intellectus partim cum objecto primario &
 connaturalissimo suæmet essentia secundum dicta,
 partim cum objecto secundario creaturatum: si-
 quidem omnium illarum veritas in intellectu di-
 vino ideatur, & ab illa tanquam causa exemplari
 dependet.

perfectiones secundum quid DEUM non denomi-
 nant formaliter propter adjunctam imperfectio-
 nem: neque enim DEUS nisi per metaphoram di-
 citur, Agnus, Leo, &c. ergo istæ perfectiones non
 sunt formaliter in DEO.

8. Tertia pars constat: quia DEUS est causa effe-
 ctiva, idealis & finalis omnis creatæ perfectionis:
 quæ velut rivulus ex illo infinito fonte essendi par-
 ticipare dimanat, ut eleganter exprimit D. Aug.
 super ps. 134. dicens: *Omne aliud bonum, alio bo-
 num est, solus verò DEVS est se ipso bonus; bonus
 omnium honorum, bonum à quo sunt omnia bona, bo-
 num sine quo nihil est bonum, & bonum, quod sine
 ceteris bonum est.*

9. Quæres primò. Utrum DEUS & creaturæ simul
 sumptæ faciant aliquod complexum saltem extrin-
 secè majus & melius, quam sit DEUS se solo seor-
 sum sumptus?

Respondeo negativè cum S. D. in 1. 2. q. 34.
 a. 3. ad 2. & in hunc sensum D. Augustinus tr. 11.
 in Jo. *Si fueris sub DEO, minor eris, si fueris cum
 DEO, DEVS major non erit: vel ex se ille major;
 sed tu sub illo minor.* Ratio est primò, quia finitum
 additum infinito non facit majus: sed DEUS est in-
 finitè bonus; omnes creaturæ sunt quid finitum.
 ergo.

Secundò. Cum omnis creatæ perfectio sit imper-
 fectioni permixta, vel deberet facere majus bonum
 per additionem suæ imperfectiois, vel perfectio-
 nis: non imperfectiois, ut patet: non perfectiois,
 quia hæc modo infinite præstantiori præcontine-
 tur in DEO.

Quòd si tamen per ly extrinsecè majus bonum,
 nil aliud intelligas, quam quòd sint plura bona ha-
 bentia perfectionem, sic utique DEUS & creatura
 sunt quoad numerum habentium majus bonum,
 quam solus DEUS, qui tamen loquendi modus est
 improprius.

10. Quæres secundò. An DEUS creare possit crea-
 turam optimam seu perfectissimam?

Respondeo negativè: quia deberet creare al-
 terum se: aut enim aliqua perfectio deesset illi
 creaturæ, aut non? si deesset, hoc ipso non esset
 perfectissima; si nulla deesset, foret actus purus,
 adeoque DEUS, & consequenter esset ex suppositio-
 ne creatura, & simul ens increatum, quod im-
 plicat.

ARTICULUS II.

De simplicitate DEI.

SUMMARI A.

1. Simplicitatis definitio.	11. Datur in DEO fundamentum distinguendi, non componendi per rationem.
2. Et divisio.	12. An actualis predicatio componat.
3. DEVM esse simplicissimum probat esse à se.	13. Implicat DEVM componere per modum partis.
4. Ratio actus primi.	14. Non implicat componere per modum termini, & formæ totalis.
5. Et infinita perfectio.	15. Quomodo simplicitas sit perfectio simplicitatis simplex.
6. Hinc excluditur compositio physica.	16. Analogicè abstracta non est perfectio.
7. Neque admittitur compositio ex subjecto & accidente.	17. Compositio est perfectio secundum quid.
8. Neque metaphysica.	18. Mysterium SS. Trinitatis non obest simplicitati.
9. Neque logica.	§. I.
10. Attributa junguntur essentia per intellectum, non propriè componuntur.	